

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายปัญญา อุดชาชน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๙/๒๕๖๔

เรื่องพิจารณาที่ ๑๙/๒๕๖๓

วันที่ ๑๐ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง	นายณัฐพร โตประยูร	ผู้ร้อง
	นายอานนท์ นำภา ที่ ๑	
	นายภาณุพงศ์ จาดนอก ที่ ๒	
	นางสาวปณัสยา สิริจิรวัดมนกุล ที่ ๓	
	นายพริษฐ์ ชิวารักษ์ ที่ ๔	
	นางสาวจุฑาทิพย์ ศิริขันธ์ ที่ ๕	
	นางสาวสิริพัชระ จิงธีรพานิช ที่ ๖	
	นายสมยศ พฤกษาเกษมสุข ที่ ๗	
นางสาวอาทิตยา พรพรม ที่ ๘	ผู้ถูกร้อง	

ประเด็นวินิจฉัย

การกระทำของผู้ร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ความเห็น

สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญเป็นหลักสำคัญของการประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชนภายใต้รัฐธรรมนูญของรัฐเสรีประชาธิปไตย แต่ในขณะเดียวกันการประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชนดังกล่าวต้องมีกลไกเพื่อป้องกันและควบคุมมิให้ใช้สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ไปในทางที่ไม่สุจริต รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมีบทบัญญัติเกี่ยวกับกลไกที่เป็นข้อห้ามของการใช้สิทธิและเสรีภาพไปในทางที่ไม่สุจริตประกอบด้วยคำว่า “เป็นปฏิปักษ์” และ “ล้มล้าง” การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยสามารถแยกได้เป็น ๒ กรณี ดังนี้

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่บัญญัติใช้คำว่า “เป็นปฏิปักษ์” ประกอบด้วย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕ มาตรา ๓๕ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ มาตรา ๔๔ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ มาตรา ๕๓ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ มาตรา ๔๕ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ มาตรา ๔๙

๒. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่บัญญัติใช้คำว่า “ล้มล้าง” ประกอบด้วย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๓ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๘ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๙

ศาลรัฐธรรมนูญวางหลักการรับรองสิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญไว้ตามแนวคำวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญ ดังนี้

๑. คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๘ - ๒๒/๒๕๕๕ โดยวางหลักไว้ว่า การกระทำจะต้อง กำลังดำเนินอยู่และยังไม่เกิดผล ศาลรัฐธรรมนูญจึงจะมีคำวินิจฉัยสั่งให้เลิกการกระทำนั้นได้ ... เพราะหากปล่อยให้เกิดการกระทำที่เป็นภัยร้ายแรงต่อรัฐธรรมนูญและระบอบการปกครอง ตามรัฐธรรมนูญขึ้นแล้ว ย่อมสุควิสัยที่จะแก้ไขให้กลับคืนได้

๒. คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๖๒ โดยวางหลักไว้ว่า “ล้มล้าง” หมายถึง การกระทำ ที่มีเจตนาเพื่อทำลายหรือล้างผลาญให้สูญสลายหมดสิ้นไป ไม่ให้ดำรงอยู่หรือมีอยู่อีกต่อไป ส่วนคำว่า “ปฏิปักษ์” นั้นไม่จำเป็นต้องรุนแรงถึงขนาดมีเจตนาที่จะล้มล้างทำลายให้สิ้นไป ทั้งยังไม่จำเป็นต้องถึงขนาดตั้งตน เป็นศัตรูหรือฝ่ายตรงข้ามเท่านั้น เพียงแค่เป็นการกระทำที่มีลักษณะเป็นการขัดขวางหรือสกัดกั้นมิให้ เจริญก้าวหน้า หรือเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดผลเป็นการเซาะกร่อนบ่อนทำลาย จนเกิดความชำรุดทรุดโทรม สื่อมทรมาน หรืออ่อนแอลง ก็เข้าลักษณะของการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ได้แล้ว

๓. คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑/๒๕๖๓ โดยได้วางหลักไว้ว่า บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ จึงเป็นหลักการสำคัญที่มุ่งหมายให้ชนชาวไทยทุกคนมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองและ พิทักษ์รักษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้มั่นคงสถาพร มิให้ถูกล้มล้างหรือเซาะกร่อนบ่อนทำลายไปโดยไม่ชอบ ... การพิจารณาว่าบุคคลใดจะใช้สิทธิหรือเสรีภาพ เพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง จะต้องปรากฏข้อเท็จจริงที่ชัดเจนเพียงพอที่แสดงให้เห็นถึงความมุ่งหมาย

และความประสงค์นั้นถึงระดับที่วิญญูชนควรจักอาจคาดเห็นได้ว่าน่าจะทำให้เกิดผลเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยการกระทำนั้นจะต้องกำลังดำเนินอยู่และไม่ห่างไกลเกินกว่าเหตุ

เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายพื้นฐานของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ค.ศ. ๑๙๔๙ ซึ่งมีอิทธิพลเกี่ยวกับแนวคิดการล้มล้างการปกครอง แบ่งออกเป็น ๒ กรณี

๑. กรณีบุคคลกระทำการ ปรากฏตามกฎหมายพื้นฐาน ค.ศ. ๑๙๔๙ มาตรา ๑๘ โดยมีเจตนารมณ์เพื่อป้องกันการกระทำของปัจเจกชนในการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างรัฐธรรมนูญ อันเป็นการกระทำที่เป็นภัยต่อรัฐธรรมนูญ การวินิจฉัยว่าการกระทำที่เป็นภัยต่อรัฐธรรมนูญต้องยังคงมีพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องจนถึงวันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย

๒. กรณีพรรคการเมืองกระทำการ ปรากฏตามกฎหมายพื้นฐาน ค.ศ. ๑๙๔๙ มาตรา ๒๑ โดยมีเจตนารมณ์เพื่อป้องกันการกระทำของพรรคการเมืองที่มีการกระทำที่ล้มล้างการปกครองระบอบเสรีประชาธิปไตยที่ได้มีการกระทำที่เกิดขึ้นแล้ว เช่น การยุบพรรค Socialist Reich Party : SRP เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๕๒ และการยุบพรรค Kommunistische Partei Deutschlands : KPD เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๕๖ เป็นต้น

ด้วยเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและหลักบรรทัดฐานอันเกิดจากคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญองค์ประกอบกระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๙ แยกองค์ประกอบได้ ดังนี้

๑. ผู้เสนอคำร้อง คือ ผู้ทราบการกระทำ

๒. เงื่อนไขการยื่นคำร้อง คือ ผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ เมื่ออัยการสูงสุดมีคำสั่งไม่รับดำเนินการตามที่ร้องขอหรือไม่ดำเนินการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอแล้ว

๓. การล้มล้าง หมายถึง การกระทำที่มีเจตนาเพื่อทำลายหรือล้างผลาญให้สูญสลายหมดสิ้นไป ไม่ให้ดำรงอยู่หรือมีอยู่อีกต่อไป

๔. ขบวนการ หมายถึง มีขบวนการเพื่อทำลายหรือล้างผลาญให้สูญสลายหมดสิ้นไป โดยประกอบด้วย ผู้กระทำการและผู้สนับสนุนรวมถึงการให้ความช่วยเหลืออย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๖. เจื่อนเวลา หมายถึง การกระทำต้องกำลังดำเนินการอยู่และไม่ห่างไกลเกินกว่าเหตุและไม่กระทบต่อการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการ

พิจารณาแล้วเห็นว่า ก่อนศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่ มีประเด็นพิจารณาว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้ยึดหลักการให้ความเป็นธรรมในกระบวนการพิจารณาวินิจฉัยคดี (Fair Trial) แก่คู่กรณีทั้งผู้ร้องและผู้ถูกร้องโดยมีการปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมายหรือไม่ ดังนี้

๑. ขั้นตอนการรับคำร้อง กล่าวคือ ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องต่ออัยการสูงสุด เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เพื่อขอให้อัยการสูงสุดร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำ แต่ปรากฏว่าอัยการสูงสุดไม่ดำเนินการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอโดยครบกำหนดสิบห้าวัน ในวันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ต่อมาวันที่ ๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ผู้ร้องจึงได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ และวันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณา วินิจฉัยเฉพาะการกระทำในการชุมนุมปราศรัยของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

๒. ขั้นตอนการชี้แจงข้อเท็จจริง กล่าวคือ ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งให้ผู้ร้องทราบและให้ผู้ถูกร้อง ทั้งสามยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๔ เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓ และเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาวินิจฉัย ศาลได้มีคำสั่งให้อัยการสูงสุดแจ้งผลการดำเนินการและส่งพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องเมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓ และศาลมีคำสั่งรับหนังสือของสำนักงานอัยการสูงสุดเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ และขณะเดียวกันศาลอนุญาตขยายระยะเวลาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาตามที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ร้องขอจนถึงวันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓ และศาลมีคำสั่งรับคำชี้แจงดังกล่าวรวมไว้ในสำนวนเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓

๓. ขั้นตอนการไต่สวน กล่าวคือ ศาลรัฐธรรมนูญมีวิธีพิจารณาโดยระบบไต่สวน (Inquisitorial System) ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง ในการนี้ ผู้ร้องและผู้ถูกร้องทั้งสามขอยื่นบัญชีระบุพยาน ผู้ถูกร้อง ทั้งสามยื่นคำร้องขอให้ศาลไต่สวนและผู้ร้องขอยื่นคำแถลงการณ์ปิดคดี ดังนี้

๓.๑ การยื่นบัญชีระบупยาน ศาลมีคำสั่งรับคำร้องยื่นบัญชีระบупยานของผู้ถูกร้องทั้งสาม เมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓ รับคำร้องยื่นบัญชีระบупยานของผู้ร้องเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ และคำร้องขอส่งพยานเอกสารเพิ่มเติมของผู้ร้องเมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๔

๓.๒ การขอให้ศาลไต่สวน ศาลมีคำสั่งไม่ทำการไต่สวนตามที่ถูกร้องทั้งสามร้องขอ เนื่องจากมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะวินิจฉัยได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้เก็บรวมไว้ในสำนวน โดยแจ้งผู้ถูกร้องทราบหนังสือแจ้งที่ ๖๗/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เพราะหาเพื่อประโยชน์ในการพิจารณา ศาลให้สถานีตำรวจภูธรคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี สภาคความมั่นคงแห่งชาติ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ส่งพยานหลักฐานทั้งปวงเกี่ยวกับข้อเรียกร้องว่าด้วยสถาบันพระมหากษัตริย์ และศาลมีคำสั่งรับรวมไว้ในสำนวนดังนี้ หนังสือสถานีตำรวจภูธรคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ หนังสือหนังสือสภาคความมั่นคงแห่งชาติเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ หนังสือสำนักข่าวกรองแห่งชาติเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ หนังสือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ และหนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ฉบับมาก เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ จึงถือได้ว่ามีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะวินิจฉัยได้

๓.๓ การแถลงการณ์ปิดคดี ศาลมีคำสั่งไม่รับคำแถลงการณ์ปิดคดีของผู้ร้องเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔ เนื่องจากศาลมีคำสั่งไม่ทำการไต่สวนแล้วและให้เก็บรวมไว้ในสำนวน

๔. ขั้นตอนการกำหนดประเด็นพิจารณาวินิจฉัย กล่าวคือ เมื่อศาลได้รับพยานหลักฐานต่าง ๆ จากผู้ร้อง ผู้ถูกร้อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว ศาลได้ประชุมพิจารณาอย่างต่อเนื่องโดยกำหนดประเด็นพิจารณาวินิจฉัยเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง และนัดแถลงด้วยวาจาปรึกษาหารือ ลงมติรวมถึงอ่านคำวินิจฉัยในวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔ รวมการประชุมในกระบวนการพิจารณาวินิจฉัยคดีทั้งสิ้นจำนวน ๑๑ ครั้ง

ดังนั้น เห็นว่ากระบวนการพิจารณาวินิจฉัยคดีได้ให้ความเป็นธรรมแก่คู่กรณีทั้งผู้ร้องและผู้ถูกร้อง กระบวนการพิจารณาวินิจฉัยคดีจึงชอบด้วยรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม

ประเด็นต่อมา การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่ ดังนี้

เมื่อประมวลข้อเท็จจริงการกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสามแล้วมีประเด็นสำคัญในการปราศรัยในเวทีต่าง ๆ ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ประกอบด้วย การออกกฎหมายเพื่อขยายพระราชอำนาจของสถาบันพระมหากษัตริย์หลายฉบับ การพัฒนาสถาบันพระมหากษัตริย์ให้มีความเหมาะสม การที่พระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยแต่งตั้งหัวหน้าคณะรัฐประหาร การให้ยกเลิกเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น การยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๖ การยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ การยกเลิกพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ พ.ศ. ๒๕๖๑ และการยกเลิกส่วนราชการในพระองค์รวมถึงการปรับลดงบประมาณแผ่นดินที่จัดสรรให้กับสถาบันพระมหากษัตริย์ให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจของประเทศ เป็นต้น

พิจารณาแล้วเห็นว่า นับแต่ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๗๕ จนถึงปัจจุบัน รัฐธรรมนูญทุกฉบับได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เนื่องจากเป็นสถาบันที่มีความสำคัญที่สุดของชาติโดยพระมหากษัตริย์ทรงเป็นที่เคารพสักการะของประชาชน เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนในชาติและทรงเป็นประมุขของประเทศที่เป็นหลักแห่งความมั่นคง สถิตสถาพรของบ้านเมืองที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอันยาวนานตั้งแต่สมัยอดีตกาล สำหรับการปราศรัยในเวทีต่าง ๆ ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยวิเคราะห์จากบริบทของถ้อยคำปราศรัยและพฤติกรรมของผู้ถูกร้องทั้งสามมีลักษณะการกระทำประกอบด้วย ๓ ประการ คือ

ประการแรก การล้มล้าง กล่าวคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่บัญญัติลักษณะการกระทำที่ห้ามใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๓ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๘ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๙ คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๘ - ๒๒/๒๕๕๕ และคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๖๒ ได้วางหลักคำว่า “ล้มล้าง” ว่าเป็นภัยร้ายแรงต่อรัฐธรรมนูญและระบอบการปกครองตามรัฐธรรมนูญที่สุดวิสัยที่จะแก้ไขให้กลับคืนได้ นอกจากนั้น เป็นการกระทำที่มีเจตนาเพื่อทำลายหรือล้างผลาญให้สูญสลายหมดสิ้นไป ไม่ให้ดำรงอยู่หรือมีอยู่อีกต่อไป

เห็นว่าบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญดังกล่าวใช้คำว่า “เพื่อล้มล้าง” ย่อมมีเจตนารมณ์ถึงการกระทำที่มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายเพื่อทำลายหรือล้างผลาญให้สูญสลายหมดสิ้นไปในอนาคตตามข้อเท็จจริงการที่ผู้ถูกร้องทั้งสามขึ้นเวทีปราศรัยมีข้อเรียกร้องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น การยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๖ การยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ และการยกเลิกพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นต้น ผู้ถูกร้องทั้งสามจึงมีเจตนาเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและถือเป็นการกระทำให้บังเกิดผลให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายในอนาคต

ประการที่สอง ขบวนการ กล่าวคือ การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสามมีการดำเนินงานอย่างเป็นขบวนการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ตามข้อเท็จจริงในการปราศรัยเมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ณ เวทีธรรมศาสตร์จะไม่ทน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

เห็นว่าผู้ถูกร้องทั้งสามได้วางแผนการปราศรัยโดยได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือกันอย่างเป็นระบบโดยประกอบด้วยผู้ปราศรัย ผู้ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือการจัดเวทีปราศรัย การจัดเครื่องกระจายเสียงและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และสื่อเผยแพร่ทุกประเภท ผู้ถูกร้องทั้งสามจึงมีการลงมือปฏิบัติตามแผนการที่ได้กำหนดไว้แล้ว

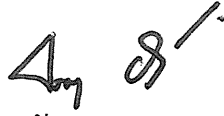
ประการสุดท้าย เงื่อนไข กล่าวคือ การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสามได้ปฏิบัติการณ์เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๓

เห็นว่าแม้เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ในการเรียกร้องต่าง ๆ เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ก็ตาม แต่ข้อเท็จจริงยังปรากฏมีข้อเรียกร้องดังกล่าวอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันโดยมีพฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นแนวร่วมการชุมนุมโดยมีการแบ่งกลุ่ม แบ่งงานกันทำ รวมถึงการเรียกร้องให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระราชสถานะของพระมหากษัตริย์ซึ่งไม่สามารถกระทำได้นอกจากผู้มีหน้าที่จัดทำรัฐธรรมนูญต้องเคารพหลักการชั่วนิรันดร์ (Eternity Clause) ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๕ นอกจากนี้ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๒๘ - ๒๙/๒๕๕๕ เห็นว่าประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงแห่งรัฐหรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน จึงสอดคล้องกับหลักนิติธรรมโดยมิได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จึงถือว่าเป็นการทำลายหรือล้างผลาญหลักการพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ และแนวร่วมเครือข่ายการชุมนุมเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น

ประชุมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง จึงสั่งการให้ผู้ถูกร้องทั้งสามและแนวร่วมเครือข่ายการชุมนุม
เลิกกระทำได้กล่าว ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคสอง

(นายปัญญา อุดชาชน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ